

La Unió Liberal

Societat nascuda d'un moviment de protesta, abans aquesta no pren forma, hom en percep ja qualques manifestacions esporàdiques.

En el setmanari local «El Congost», edicions del 30 de gener de 1887 i del 20 de març, hom hi troba ja la iniciació d'aquell moviment en dos articles encapçalats així: «*¡Liberales, a defenderse!*» i «*A los liberales de Granollers: La unión hace la fuerza*».

El 3 d'abril d'aquell mateix any es celebrà ja la primera reunió al cafè de Can Sala, en la qual s'obrí la llista de socis i fou designat president Isidre Bellsolà i secretari Josep Cubells. El vespre abans (dissabte) es celebrà una manifestació «per la llibertat del treball», de la qual «El Congost» l'endemà en donava compte en forma tal, que aquella ressenya evidència en el seu autor un cert cop d'ull en profetitzar l'alcanc que havia de tenir aquell acte en la vida social de Granollers.

Dies més tard, el 30 de maig, en altra reunió tinguda a Can Planes, els socis inscrits eren ja 618. Anotem que cada mes es celebrava reunió general, uns dies a Can Sala, a Can Planes o a Can Mariano.

El 8 d'abril de 1888 es celebrà la primera festa d'aniversari de la fundació de la societat, de la qual «El Congost», en donar-ne compte, diu: «*Más de dos mil personas congregadas en ancho e improvisado salón, latian a compás de las impresiones que desde el bien dispuesto escenario se transmitian a los nobles corazones que, palpitando, se embriagaban en la hermosa aura de libertad que en aquel rosado ambiente se respiraba.*»

El primer Reglament imprès que hem trobat de La Unió Liberal porta data 4 de novembre de 1888 i va avalat amb les signatures d'Isidre Bellsolà, Josep Hugué, Salvador Alsina, Josep Canel·las, Jaume Aubanell, Manuel Just, Jaume Corderas, Josep Garriga, Jaume

Montpart, Josep Cuquet, Josep Milà, Josep Salarich, Miquel Clot, Josep Vila i Josep Cubells. De tots, avui potser només resten amb vida Salvador Alsina i Josep Milà.

Abans (naturalment) es publicà un projecte de Reglament, que no porta data, el qual signen Ramon Vendrell, Francesc X. Flaquer i

En 1889, La Unió Liberal inicià la commemoració de la data del 17 de gener de 1875. I, efectivament, el 17 de març d'aquell any es celebrà una gran manifestació i fou inaugurat també l'obelisc en memòria dels que moriren aquella nit que entraren els carlins a la Vila.

El 3 de novembre és llegit, posat a discussió i aprovat el «Projecte de construcció d'un edifici per compte i servei de l'Associació», que redactà Esteve Garrell.

El 20 d'abril de l'any següent són elegits els socis que en nom de la Societat hauran de signar l'escriptura d'adquisició dels terrenys per al nou edifici, que són els terrenys dits d'En Torent, a la carretera, coneguts també pel Clos d'En Piferrer.

El 23 i 24 de juny és inaugurat el Teatre d'Istiu, muntat en el tancat dels terrenys adquirits, en el qual actuà llarga temporada la companyia de Vicente Miquel.

En 1891 fou construït l'edifici, i és curiós de veure com *El Congost* setmanalment anava donant compte de l'avenç de les obres als seus lectors.

Aquell any per la Festa Major fou inaugurada la casa de La Unió Liberal. De la direcció de les obres se'n cuidà En Ramon Vendrell, sense cobrar-ne res. L'escenari el muntà el maquinista de teatres Madalena, de Barcelona, i el seu decorat fou confiat a l'escenògraf Chia i al pintor local Ignasi Martí. De moment foren encarregats del cafè En Joan Coll, En Manuel Just i En Josep Milà. Una companyia de sarçuela, dirigida pel Mtre. Albert Cotó representà *Las dos princesas*, La

Tempestad, *La Bruja* i *Bocaccio*; és dir, quatre obres grans de les que feien més tro en aquella època. La festa aquell any tingué un trist epíleg: un home fou assassinat de matinada davant la nostra impremta i hom atribuí caràcter polític a aquell crim.

Després actuaren llargues temporades al nou teatre les companyies de Vicente Miquel, d'En Panadès i d'En Graells. I el nostre públic vegé obres de qualitat i altres, tals com *La Inquisición por dentro*, *El Sitio de Gerona* (que encara ens sembla veure el general Alvarez com el feien morir de son), *El salto del torrente*, amb un salt d'aigua natural; *Carlos II el hechizado*, que feia desesperar la gent davant de tanta maldat, i, sobre tot, *La monja enterrada en vida*, o *els secrets d'aquell convent*, obra amb un तरonger i uns capellans molt brètols.

No cal dir que el nou teatre produí un esplet d'aficionats, d'entre els quals són vius encara En Ramon Rovira, En Joan Martí i En Pere Albareda. Més ençà, destacaren el malaguanyat poeta Ferran Canellas i Joan Pujol, tots dos morts, i molts altres més. I és viu en nostra memòria el record d'aquelles representacions de *La Passió i mort de Nostre Senyor Jesucrist*, en les quals hi sortia tota la Societat i el Senyor Alsina —el nostre avi— hi feia de *Caifàs* «amb tota la barba». La gent s'hi atipava de plorar... i de la mines tra que portava.

Recordem un ball de disfresses per al qual la sala, que encara no tenia llotges de pis, fou tota convertida en un bosc. Va dirigir-ho el dibuixant Fradera, que passà llargues temporades a Granollers.

Sobrevingueren després lluites que semblava que mai no havien d'acabar-se. Si això que escrivim hagués d'ésser l'història de la Unió, no podríem pas passar per alt aquest període; però no és aquest el nostre propòsit, sinó transcriure les impressions personals i notes que ens ha estat possible de recollir.